

Alle småprodusenter vet hvor endeløst og spennende det er å fordype seg i produkter, produksjonsmetoder, smaksvariasjoner, konservering, emballering osv. Enten det gjelder foredling av kjøtt, fisk, frukt, urter eller andre råvarer. Det er denne dype kunnskapen og din egen oppskrift, som gir særpreg til produktene og grunnlag for små produsenter og Bondens Marked.

Sånn er det også innenfor mitt fagfelt – regnskap, skatt og avgift. Det er et hav av spesialfelt og problemstillinger å fordype seg i. Men det er en stor forskjell. Jeg slipper å forholde meg til en perfekt matvare bortsett fra å åpne munnen og nyte smaken, hvis jeg vil. En aktivitet jeg forøvrig har blitt veldig god på etter daglig praktisering i over femti år. Mens du som næringsdrivende er pålagt å innrette deg i detalj etter det som er ditt fagfelt, enten du vil eller ikke.

Som fagperson er det skummelt å gi enkle oppskrifter for et godt resultat, for vi vet at det fort kan gå galt. Jeg skal prøve å forklare noe veldig komplisert på en lettfattelig og folkelig måte, som er praktisk for små virksomheter med helt andre spesialiteter.

Terje Johnsbråten. Kreativ Kompetanse

Dokumentasjon av kontantsalg – Torgsalg m.v.

Bokføringsmessig kan salg deles inn i tre typer ut fra når betaling skjer – på forskudd, på etterskudd eller kontant.

- ✓ Kontantsalg er salg av varer og tjenester der kjøperen betaler samtidig som hun får varen.

Det har ingen betydning om kjøperen er privatperson eller næringsdrivende. Det er det samme hva slags betalingsmetode som brukes – kontanter, bankkort, vipps, apple-pay osv.

Fra og med 2017 er det innført strengere regler til kassasystemer som selges i Norge. Fra og med 2019 gjelder innstramningen alle som bruker kassasystemer for dokumentasjon av kontantsalg. Det nye regelverket medfører egentlig ikke så mye nytt for de næringsdrivende. De som har hatt gode systemer og rutiner i alle år, må i praksis bare oppgradere eller bytte kassasystemet sitt.

Foreløpig er det noe usikkerhet rundt det nye regelverket, men forholdsvis enkelt ved bruk av kassasystem. De fleste utfordringene og den største usikkerheten knytter seg til alle unntakene.

- ✓ Gjør det enkelt for deg selv – Følg hovedregelen og unngå unntakene hvis du kan.

1 Kassasystem

Hovedregelen er at næringsdrivende skal registrere kontantsalg i et godkjent kassasystem. Det er noen unntak og tilpasninger som jeg skal komme tilbake til. Et kassasystem består av tre deler: datasystem/programvare med produkterklæring, kassaskuff og kvitteringsskriver.

Det er ikke krav til at du skal melde fra til Skattekontoret om hvilket kassasystem du bruker.

OBS! Bruk av betalingsterminal er frivillig og reguleres ikke av kassasystemreglene.

1.1 Den enkle løsningen

Skal du drive næringsvirksomhet med kontantsalg i mange år framover, uansett om omsetningen er lav

- ✓ Skaff deg et godkjent kassasystem med kvitteringsskriver og kassaskuff

Har du jevnlig salg fra flere steder samtidig, trenger du system og utstyr alle stedene.

- ✓ Har du lite salg eller store sesongvariasjoner – Velg system uten månedsavgift/årsavgift.

Selv om kontantsalget er lavt og du kan benytte et unntak (kr 50.000 eller 3 G), må du ha system og rutiner for dokumentasjon av kontantsalget ditt. Som unntak kan du bruke kontantfaktura, forhåndsnummererte kvitteringer, kassabok med forhåndsnummererte sider eller en oppstilling over varer ut og inn av lager (mer om dette lengre ned). Andre alternativer er ikke lov. Du må fortsatt gjøre dagsoppgjør og du må kunne skrive kvittering til kundene hvis de ber om det.

1.2 Kassapunkt

Et kassapunkt er en enhet i et kassasystem som kan avslutte et kontantsalg ved å beordre utskrift av en salgskvittering. Det er altså ikke snakk om et fysisk sted, men fysisk utstyr som du eventuelt kan ta med deg hvor som helst. I praksis betyr det en enhet for registrering av salg og utskrift av papirkvittering, som du kan bruke både i gårdsbutikken og ta med deg på Bondens Marked osv.

Hvis du har kontantsalg fra flere steder samtidig, må du som regel ha en registreringsenhet og en kvitteringsskriver på hvert av stedene. I tillegg må du ha integrert kassaskuff på hvert av kassapunktene der kunden kan betale med kontanter.

1.3 Kassaskuff

Bokføringspliktige skal som hovedregel oppbevare kontanter i integrert kassaskuff. Kontanter er definert som andre betalingsmidler enn betalingskort. I praksis betyr det mynter og sedler.

Integrert kassaskuff betyr at kassasystemet må kommunisere og styre åpning av kassaskuffen. Kassaskuffen kan være fysisk adskilt fra kassasystemet/registreringsenheten, men må være tilknyttet gjennom f.eks. kabel eller trådløs tilkobling.

Flere kassapunkt kan ikke bruke samme kassaskuff. Hvis du benytter to kassaterminaler som kan avslutte salg ved at det beordres utskrift av kvittering, så er det to kassapunkt. Dette gjelder selv om kassapunktene står ved siden av hverandre f.eks. i boden din på Bondens Marked. Alle kassapunktene hvor kunden kan betale med kontanter, skal ha egen integrert kassaskuff. I slike tilfeller kan du klare deg med en integrert kassaskuff hvis du henviser all kontant betaling til ett av kassapunktene og du kun aksepterer kortbetaling ved det andre kassapunktet.

1.3.1 Bruk av pengebelte e.l. /Unntak fra bruk av integrert kassaskuff

I noen tilfeller er det praktisk å ha kontanter i en veske, et pengebelte e.l. i stedet for en integrert kassaskuff. Det er bare lov i noen tilfeller. I utgangspunktet vil det ikke være aktuelt ved torgsalg.

Plikten til å oppbevare kontanter i integrert kassaskuff, gjelder som hovedregel selv om salget registreres på hver enkelt operatør/ansatt.

Unntak fra bruk av integrert kassaskuff er godtatt i følgende tilfeller:

- a) Hvis man ikke godtar betaling med kontanter på et kassapunkt (dvs. at man har flere kassapunkt, fordi minst ett kassapunkt må godta kontanter)
- b) Betalingen ikke skjer ved et fast kassapunkt
- c) Beordring av utskrift av salgskvittering ikke skjer fra et fast kassapunkt (Dvs. at selger oppsøker kunden, f.eks. servitører, billettører m.v.. Salg må registreres på hver ansatt hvis pengebelte brukes.)
- d) Dersom flere bokføringspliktige bruker felles kassasystem (frisørsalonger, tannlegesenter m.v. med felles skranke for flere registrerte firma)
- e) Hvis man ikke bruker et godkjent kassasystem, fordi man ikke har plikt til det

Hvis du ikke er pålagt å bruke godkjent kassasystem, f.eks. på grunn av lav kontantomsetning, er det selvfølgelig ikke krav til bruk av integrert kassaskuff. Da kan du bruke pengebelte e.l. for oppbevaring av kontanter.

Hvis du frivillig velger å bruke et godkjent kassasystem, vil det også følge plikt til oppbevaring av kontanter i integrert kassaskuff på lik linje med andre som bruker godkjent kassasystem.

Salg fra bod på Bondens Marked e.l., er å regne som "fast kassapunkt", fordi kunden oppsøker boden eller disken for å handle og betale. For torghandlere som ikke har en fast torgplass over en lengre periode, vil unntak fra krav om integrert kassaskuff være aktuelt hvis årlig kontantsalg ekskl. mva er mindre enn 3 G (3 ganger grunnbeløpet i folketrygden, ca kr290.000 i 2019) (mer om dette lenger ned).

1.3.2 Vekselkasse

Det er vanlig å ha litt kontanter som vekselpenger i kassa når man starter salget for dagen. Dette kalles for vekselkasse. Vekselkasse skal registreres i kassasystemet før du begynner salget for dagen.

1.3.3 Registrering av salg på operatør/ansatt

Det er ikke krav til at et godkjent kassasystem skal kunne registrere salg på hver enkelt ansatt/operatør. Det kan derfor være kassasystemer som ikke har slik funksjonalitet.

Selv om kassasystemet har muligheten for registrering på hver ansatt, må man ikke uten videre bruke denne funksjonaliteten. For de som bruker et kassasystem og har lov til å oppbevare kontanter i pengebelte e.l. (servitører, billettører m.v.), skal salget registreres på den enkelte operatør.

1.4 Kvittering

Kunden skal alltid få kvittering hvis hun ber om det, uansett hvilken løsning du bruker for registrering av kontantomsetning. Bruker du et godkjent kassasystem gjelder følgende:

- ✓ Når et salg avsluttes, skal kassasystemet alltid skrive en kvittering på papir eller sendes elektronisk til kunden

Kvitteringen skal alltid fremlegges for kunden, men kunden plikter ikke å ta den imot.

1.4.1 Unntak fra obligatorisk kvittering

Hvis det brukes en betalingsløsning (kortterminal e.l.) som er integrert med kassasystemet, kan kvittering skrives ut hvis kunden ønsker det. Det vil i praksis bety når kunden betaler med bank- eller kredittkort. Forutsetningen er at kortterminalen er integrert med kassasystemet. Den teknologiske utviklingen går raskt, og noen kassasystemer kan muligens ha f.eks. vipps som godkjent integrert betalingsløsning i fremtiden.

Alle kassasystemer skal alltid skrive ut kvittering eller sendes elektronisk, når betaling skjer med kontanter eller andre betalingsløsninger som ikke er integrert med kassasystemet.

- ✓ Hvis du ikke bruker kassasystem, kan du skrive en manuell/håndskrevet kvittering når kunden ber om det.

Det er ikke anledning til å skrive manuell kvittering hvis du bruker kassasystem. Det gjelder uansett om du plikter å bruke kassasystem eller frivillig velger å bruke det. Da skal kvitteringen skrives ut fra kassasystemet når salget avsluttes. En nødløsning ved f.eks. strømbrydd e.l. er akseptabelt.

1.5 Kundedisplay

Det er ikke krav til at kassasystemet må ha en skjerm eller display som vender ut mot kunden. Hvis kassasystemet har kundedisplay, skal det være synlig for kunden så langt det lar seg gjøre. Det er ikke et absolutt krav.

1.6 Korreksjoner, Retur, Utleveringskvittering m.v.

Alle korreksjoner og hendelser som ikke er ordinært kontantsalg, skal som hovedregel dokumenteres med bilag som skal følge dagsoppgjøret. Hvis kunden returnerer varer og får tilbake penger eller tilgodelapp, skal kunden signere på et bilag som legges med i dagsoppgjøret.

Et godkjent kassasystem skal sikre utskrift av bilag med riktig overskrift og innhold. Bruksanvisningen til kassasystemet skal gi deg nødvendig informasjon til å gjøre slike registreringer korrekt.

Forøvrig er mange spørsmål rundt korrigeringer, utleveringskvitteringer osv. besvart konkret av Skatteetaten på:

<https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/starte-og-drive/rutiner-regnskap-og-kassasystem/kassasystem/sporsmal-og-svar-om-nye-kassasystemer/>

1.6.1 Uttak og innskudd av kontanter utenom kundetransaksjon

Hvis operatøren tar kontanter ut eller legger kontanter inn i kassaskuffen uten at det er en transaksjon med en kunde, skal det skrives en lapp som legges i kassaskuffen. Det skal skrives dato, klokkeslett, beløp, forklaring og hvem som har gjort uttaket. Det er ikke krav til at slikt kontantuttak/-innskudd skal registreres på kassasystemet. Det skal uansett legges en lapp i kassaskuffen selv om det registreres i kassasystemet.

1.7 Dagsoppgjør

Dagsoppgjør er en oppsummering og rapport over alle hendelser som er registrert i kassasystemet i løpet av en salgsdag. En salgsdag kan strekke seg over midnatt til dagen etter, men vanligvis ikke mer enn 24 timer. Det kan gjøres flere dagsoppgjør i løpet av et døgn.

Dagsoppgjør skal gjøres for hvert kassapunkt og skal som minimum bestå av:

- a) Z-rapport fra kassasystemet
- b) Rapport fra hver enkelt betalingsterminal og betalingsløsning

- c) Opptelling av kontanter og avstemming mot Z-rapporten
- d) Oppsummering av tips, både betalt via kort etc og kontant (mest vanlig for restauranter osv.)

- e) Bilag for korreksjoner, retur, kontantuttak m.v. som er gjort i løpet av dagen
- f) Forklaring på eventuelle avvik

- g) Dato
- h) Navnet på den som har gjort dagsoppgjøret

En X-rapport skriver ut oppsummert informasjon og kan gjentas så mange ganger du ønsker i løpet av dagen. En Z-rapport nullstiller telleverket når rapporten skrives ut, slik at neste dag starter på null. Rapporten kan skrives ut på papir eller lagres elektronisk for utskrift etter behov.

1.8 Betalingsløsning / Kortterminal

Merk at betalingsløsning/kortterminal ikke er en del av kassasystemet som reguleres etter regelverket for kassasystemer. Det vil si at det ikke stilles formelle krav til en betalingsløsning eller at dette skal være integrert med kassasystemet. Det kan altså være et helt selvstendig system.

- ✓ Kassasystemet skal kunne registrere betaling på de ulike betalingsformene du bruker. Bruker du f.eks. izettle, vipps, sumup, apple-pay og tar kontanter, må kassasystemet kunne registrere på fem forskjellige betalingsformer, selv om betalingsløsningene ikke er integrert i kassasystemet.

2 Unntak

Unntakene fra krav om bruk av produkterklært kassasystem må sees på som en terskel man kan bruke i en oppstartsfase eller at salget hovedsakelig ikke skjer kontant. Det er bare kontantsalget som er relevant i forhold til grenseverdiene, og ikke den totale omsetningen. Det er kontantsalg ekskl. merverdiavgift som skal legges til grunn.

Unntak fra bruk av integrert kasseskuff er beskrevet i punkt 1.3.1

2.1 Omsetning inntil kr 50.000

Hvis årlig kontantomsetning ikke overstiger kr 50.000 ekskl. mva, kan man velge å ikke bruke godkjent kassasystem. Dette er et generelt unntak uansett hvor eller hvordan kontantomsetningen foregår, med unntak av ambulerende og sporadisk salg (punkt 2.2) og salg fra automater og ubetjente salgssteder (punkt 2.3).

2.2 Ambulerende eller sporadisk salg

I tillegg til grensen på kr 50.000 kan du ha ambulerende eller sporadisk kontantsalg inntil 3 G, uten at du plikter å bruke godkjent kassasystem. Tre ganger grunnbeløpet i folketrygden er ca kr 290.000 i 2019.

Ambulerende eller sporadisk kontantsalg er ikke klart definert. Det vil være en skjønnsmessig vurdering av aktiviteten i den enkelte virksomheten. Dette er et typisk punkt der næringsdrivende og Skatteetaten kommer til å bli uenige i praksis.

Ambulerende salg betyr at salget ikke skjer fra et fast utsalgssted. Har man en salgsvogn, telt e.l. som man kjører rundt med og selger fra på ulike steder, er det ambulerende, selv om man har en fast rute eller faste dager og tidsrom man står på ulike steder. Likeledes er det ambulerende om man leverer varer på dørene til folk eller på reko-utleveringer osv. Bondens Marked er ambulerende og såpass sporadisk at det normalt er klart innenfor unntaket.

Har man torgsalg daglig over lengre tid på samme sted, regnes det hverken som sporadisk eller ambulerende selv om man må rigge opp og ned boden hver dag. Da kan man benytte grensen på kr 50.000, men ikke 3 G. På den annen side kan man ha sporadisk kontantsalg fra et fast sted og benytte grensen på 3 G. Et eksempel kan være en dataleverandør som stort sett selger på postordre, men en sjelden gang henter kunden varene selv og betaler med kontanter eller bankkort. Det fører for langt å gå mer i detalj på avgrensninger i denne omgang.

2.3 Andre unntak

Det er unntak ved kontantsalg fra automater og ubetjente salgssteder (f.eks. ubetjent veisalg). Dette salget skal ikke regnes med i grensen på kr 50.000 eller 3 G, og kan i prinsippet være ubegrenset, uten at det medfører krav til bruk av godkjent kassasystem. Oppsøkende salg til publikum f.eks. på idrettsarrangement, festivaler o.l., der man ikke registrerer salget fortløpende, inngår trolig i grenseverdien på 3 G, og daglig salg fra hver enkelt selger kan registreres som ett beløp på kassasystemet eller dokumenteres på annen måte. Det er en del kriterier knyttet til unntakene.

2.4 Eksempel - Bondens Marked

Du kan ha kontantsalg på kr 50.000 i gårdsbutikken og kr 290.000 på Bondens Marked, rekoutleveringer osv. før det er krav til bruk av godkjent kassasystem. Hvis kontantomsetningen i butikken overstiger kr 50.000 må du bruke godkjent kassasystem i butikken, men ikke på Bondens Marked hvis den totale "ambulerende og sporadiske" omsetningen isolert sett er mindre enn 3 G.

Når du overstiger begge beløpsgrensene både i butikken og på Bondens Marked m.v., må du bruke godkjent kassasystem både i butikken og på Bondens Marked. Hvis butikken er stengt når du er på Bondens Marked, kan du klare deg med ett kassasystem som du bruker begge steder. Har du butikken åpen samtidig som du er på Bondens Marked, må du ha godkjent kassasystem begge steder.

Hvis du har to faste utsalgssteder og kontantsalget er kr 30.000 ekskl. mva på hvert av stedene, er grensen på kr 50.000 oversteget, og du må ha godkjent kassasystem begge steder. Ubetjent bodsalg ved veien skal ikke regnes med, mens betjent bodsalg ved veien skal regnes med hvis salget foregår over lengre tidsrom.

2.5 Alternative måter å dokumentere kontantomsetningen på

Hvis hele eller deler av kontantsalget kommer inn under unntakene i punkt 2.1 - 2.3 ovenfor, skal kontantomsetningen allikevel dokumenteres. Det er fire alternative måter dette kan gjøres på:

- a) Fortløpende i innbundet bok der sidene er forhåndsnummerert
- b) Gjenpart av daterte forhåndsnummererte salgsbilag (kvitteringsblokk e.l)
- c) Oppstilling over ut- og innleverte varer og kontanter
- d) Kontantfaktura (sjelden relevant for vanlige butikker, varehandel osv.)

Alternativ a) og b) er sjelden praktisk i en butikk eller på et marked der det kan være hektisk i perioder. Alternativ c) medfører telling av varer før og etter åpningstid, og mindre arbeid i løpet av salgsdagen. Du skal kunne skrive kvittering hvis kunden ber om det og det skal gjøres dagsoppgjør.

Du kan selvfølgelig velge den enkle løsningen - bruke godkjent kassasystem. Du kan derimot ikke bruke et (gammelt) kassasystem som ikke har produkterklæring.

3 Kjøp av kassasystem

Når du kjøper et kassasystem må du passe på å få med fullstendig systembeskrivelse og kopi av produkterklæringen. Systembeskrivelsen er å regne som regnskapsmateriell og skal oppbevares i minst 5 år etter at du har sluttet å bruke kassasystemet. Hvis du kjøper eller selger et godkjent kassasystem brukt, må du sørge for at både kjøper og selger har en kopi av dokumentene.

Systemleverandøren sender produkterklæring til Skatteetaten. På hjemmesidene til Skatteetaten finner du en oversikt over kassasystemer som er registrert med systemerklæring. Sjekk at systemet du velger står i listen til Skatteetaten før du kjøper. Et tips er å bruke listen for å finne potensielle leverandører av kassasystemer.

<https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/starte-og-drive/rutiner-regnskap-og-kassasystem/kassasystem/liste/>

Et kassasystem består av programvare og utstyr. Det finnes mange ulike løsninger og måter å sette dette sammen på til et system. Siden vi har fått noen særnorske krav til kassasystemer, er det et begrenset utvalg av godkjente systemer og man kan vanligvis ikke kjøpe utstyr på en hvilken som helst web-shop, selv om utstyret ser helt likt ut. Det er allikevel et bredt spekter å velge i. Alt fra komplette tradisjonelle kassaapparat til systemer med omfattende programvare og masse muligheter for integrasjon med betalingsløsninger og regnskapssystemer osv.

Månedspris har blitt den populære "melkebutikken" for alle system- og tjenesteleverandører, og det kan bli kostbart med mange abonnement i lengden. Fordelen er at det kan være skybasert, inkluderer brukerstøtte, løpende oppgraderinger i programvaren osv. De fleste systemer koster fra et par hundre kroner og oppover i måneden. I tillegg må du som regel kjøpe utstyret selv, eller leie dette til en høyere månedspris. De mer avanserte løsningene kan spare deg og regnskapsfører for en god del arbeid, noe som gjør at du kan spare inn deler av kostnadene med kassasystemet.

Personlig er jeg ikke glad i faste kostnader og prøver å unngå systemer med månedspris. 250 kroner i måneden blir 3000 kroner i året ganger x antall abonnement. Prisen på et godkjent tradisjonelt kassaapparat med skriver og pengeskuff starter på ca kr 4-5000 og oppover. Disse kan ha en engangs kjøpesum, men kan også være kombinert med en månedspris, så vær litt obs.

Du kan kjøpe programvaren ett sted og utstyret et annet sted. Kravene til integrert kassaskuff gjør at det er enklest å bruke programvare og kassaskuff fra samme leverandør, siden det er spesielle krav til produkterklæring og dokumentasjon for hvordan disse skal fungere sammen. Siden det vanligvis er programvaren som styrer innholdet på en kvittering, er det i praksis ikke spesielle krav til den fysiske skriveren. Det er derfor lettere å velge skriver fra en annen leverandør. For de fleste små virksomheter vil det være færrest utfordringer hvis man kjøper alt fra en leverandør.

Det er en viss risiko for at et system kan miste godkjenningen en gang i fremtiden, hvis skattemyndighetene oppdager feil i systemet i ettertid e.l. Man bør anta at regelverket er grundig gjennomarbeidet før iverksetting og at det ikke kommer store endringer i kravene til kassasystemene i nær fremtid. All erfaring tilsier derimot at det er stor risiko for at programvaren må oppgraderes en gang i blant. I verste fall kan det bety at du må kjøpe nytt kassasystem hvis ikke leverandøren tilbyr oppgradering. Det er cowboyer i alle bransjer og leverandører kan gå konkurs. Tenk også litt på fremtiden når du velger system og leverandør.

Jeg vil ikke nevne eller anbefale konkrete kassasystemer i denne sammenhengen.

3.1 Bruk av gammelt kassaapparat

Næringsdrivende har ikke lov til å bruke kassasystem som ikke oppfyller de nye kravene. Alle gamle kassaapparat er i praksis ulovlig å bruke i næringsvirksomhet. Selv om du ikke er pliktig til å bruke et kassasystem, men velger å bruke det frivillig, har du ikke lov til å bruke et gammelt kassasystem som ikke har produkterklæring. Da må du i stedet bruke en av de alternative måtene å dokumentere kontantomsetningen på.

4 Tilpasninger

Det enkleste er å følge hovedreglene. Unntak er for spesielle situasjoner og er som regel mer krevende å forholde seg til. Av og til er det greit å ha noen alternative løsninger. Jeg skal nevne et par varianter som noen kanskje kan se muligheter i.

4.1 Ikke ta kontant betaling

Hvis vi ser bort fra de spesielle unntakene fra krav om kassasystem, ser jeg bare én løsning for å unngå bruk av kassasystem. Løsningen er ganske åpenbar – **ikke ta kontant betaling**.

I stedet kan du utstede en ordinær faktura fra regnskapssystemet ditt med betalingsfrist f.eks. dagen etter. Fakturaen kan skrives ut eller sendes kunden elektronisk. Du kan eventuelt kladde nødvendig informasjon i løpet av dagen og skrive fakturaene når du er tilbake på kontoret. Kunden betaler med vanlig banktransaksjon.

Dette har selvfølgelig en rekke ulemper

- faktura må inneholde minst fullt navn og adresse på hver eneste kunde, epost-adresse kan være praktisk for sending av elektronisk faktura
- risiko for at kunden ikke betaler
- mer arbeid med fakturering og betalingsoppfølging
- uvant og tungvint for kunden, ikke alle vil oppgi navn og adresse

Ved f.eks. sporadisk salg fra flere utsalgssteder kan dette være aktuelt for å unngå kjøp av utstyr til flere kassapunkt. Ellers vil jeg si at du bør tenke deg godt om før du bruker en slik løsning til daglig.

4.2 Salg fra en annen virksomhet

Mange småskala produsenter har utgangspunkt i en landbruksvirksomhet som ofte er registrert som enkeltpersonforetak, mens foredlingsvirksomheten er organisert som aksjeselskap e.l. Kanskje ektefellen har registrert egen virksomhet også. Da har man flere virksomheter som hver for seg kan benytte unntakene som gjelder ved lavt kontantsalg osv.

Vanligvis vil salg av ferdigvarer skje fra foredlingsvirksomheten (aksjeselskapet).

Enkeltpersonforetaket kan allikevel være formell selger ved f.eks. sporadisk kontantsalg. Så lenge årlig kontantsalg i enkeltpersonforetaket er innenfor grensene for unntak ved lav omsetning (kr 50.000 eller 3 G), slipper man krav om godkjent kassasystem for denne virksomheten. Det må lages en faktura mellom virksomhetene for de varene som den andre virksomheten skal selge. Det skal brukes normale priser, akkurat som om det var salg til en hvilken som helst annen forhandler eller grossist.

Noen vil kunne se praktisk bruk av en slik metode, men det har sine ulemper og blir fort upraktisk for de fleste. Vær obs på at det er noen forutsetninger for å gjøre dette. Det blir for omfattende å komme inn på alle detaljer her. Husk at du uansett må dokumentere kontantomsetningen med en av de alternative metodene som er tillatt (kassabok, forhåndsnummererte kvitteringer eller oppstilling over varer ut og inn). Det skal alltid være mulig å gi kunden en kvittering, så du må ha en løsning på det også, med korrekt firma som selger.

5 Avslutning

Denne gjennomgangen er ment for små virksomheter og omfatter ikke alle forhold som gjelder rundt kontantsalg og kassasystemer. Det er fortsatt noe usikkerhet rundt en del punkter, og det kan komme justeringer i fremtiden. Jeg har forsøkt å skrive så enkelt som mulig og ikke alltid brukt formelt korrekte ord og formuleringer. Jeg håper det har blitt forståelig.

Ta gjerne kontakt hvis det er noe du lurer på eller noe du er i tvil om.

12-04-2019

Terje Johnsbråten

Kreativ Kompetanse